

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - एप्रिल-२०१७

कक्षा - शास्त्रितृतीयवर्षम् (SEM-6)

प्रश्नपत्रम् - ८

गुणाः - ७०

विषयः - रामानुजवेदान्तः

कोड - C.E.-3.6.12

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः - २२/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - श्रीभाष्यम् (ईक्षत्यधिकरणतः प्रथमपादसमाप्तिपर्यन्तो भागः)

प्रथमान्विति: (Unit-1)

- प्रश्नः - १ अधिलिखितेषु सूत्रेषु सूत्रद्वयं यथाभाष्यं व्याख्यात । ०८
- (१) "तन्निष्ठस्य मोक्षोपदेशात्" ।
- (२) "गतिसामान्यात्" ।
- (३) "आनन्दमयोऽभ्यासात्" ।
- प्रश्नः - २ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत । ०८
- (१) यथाभाष्यं परमात्मनः आनन्दमयत्वं प्रतिपादयत
- (२) सङ्कल्परूपेक्षणार्थकस्य परमात्मन्येव सम्भवात् अचेतनकारणवादं निराकुरुत ।
- प्रश्नः - ३ निम्नलिखितयोः कस्यचिदेकस्य उपरि टिप्पणीं लिखत । ०२
- (१) "मान्त्रवर्णिकमेव....." इत्यत्र मान्त्रवर्णिकं किम् ?
- (२) "प्रतिज्ञाविरोधात्" इत्यत्र का प्रतिज्ञा ?
- प्रश्नः - ४ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः अतिलघूत्तरं लिखत ०२
- (१) श्रीभाष्ये सूत्रकारः इति पदेन कस्य निर्देशः क्रियते ?
- (२) हिरण्यगर्भः कः ?
- (३) "आनन्दमयः" शब्दे मयट्प्रत्ययः कस्मिन्नर्थे ?
- (४) किं नाम अशब्दम् ?

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

- प्रश्नः - ५ अधिलिखितेषु सूत्रेषु सूत्रद्वयं यथाभाष्यं व्याख्यात ०८
- (१) "भेदव्यपदेशाच्चाऽन्यः" ।
- (२) "आकाशस्तल्लिङ्गात्" ।
- (३) "अन्तस्तद्धर्मोपदेशात्" ।
- प्रश्नः - ६ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत । ०८
- (१) अक्षयादित्यान्तर्वर्तित्वेनोपास्यत्वं न जीवस्य, किन्तु परमात्मन एव इति सिद्धान्तदिशा स्पष्टयत ।
- (२) आकाशाधिकरणदिशा परमात्मनः सर्वाधारत्वम् उपपादयत ।
- प्रश्नः - ७ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) जीवानां शरीरसम्बन्धः ।
- (२) शरीरम् इति पदस्य अर्थः ।

(३) निखिलजगत्कारणम् ।

(४) श्रीभाष्यम् इति नामकरणम् ।

प्रश्नः - ८ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ।

०५

(१) अन्तरिक्षिणि यः पुरुषः दृश्यते, सः कः?

(२) अपहतपाप्मत्वादि धर्माः कस्य ?

(३) कर्मवश्या के भवन्ति ?

(४) नामरूपयोर्निर्वहिता कः अस्ति ?

(५) रामानुजमते ब्रह्मसूत्राणां सङ्ख्या कति?

(६) किं नाम अपहतकर्मत्वम् ?

(७) ब्रह्मसूत्रेषु प्रथमाध्यायस्य नाम किम्?

तृतीयान्विति: (Unit-3)

प्रश्नः - ९ अधिलिखितेषु सूत्रेषु सूत्रद्वयं यथाभाष्यं व्याख्यात

०८

(१) "छन्दोभिधानान्नेति चेन्न तथा चेतोऽर्पणनिगमात्तथा हि दर्शनम्" ।

(२) "शास्त्रदृष्ट्या तूपदेशो वामदेववत्" ।

(३) "अत एव प्राणः" ।

प्रश्नः - १० अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत ।

०८

(१) प्राणाधिकरणम् ।

(२) इन्द्रपाणाधिकरणम् ।

प्रश्नः - ११ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत ।

०४

(१) "गायत्री वा इदं सर्वम्" इत्यत्र गायत्रीशब्दार्थः ।

(२) अध्यात्मसम्बन्धभूमा ।

(३) उपासात्रैविध्यम् ।

(४) अधिकरणस्य पञ्चाङ्गानि ।

प्रश्नः - १२ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं यच्छत

०५

(१) प्राणत्वेन उपास्यः कः ?

(२) ज्योतिरधिकरणे ज्योतिशब्दवाची कः ?

(३) प्रतर्दनविद्या कस्मिन् ब्राह्मणे श्रूयते?

(४) वामदेवः किं प्रतिपेदे?

(५) रामानुजमते ब्रह्मसूत्रेषु कति अधिकरणानि सन्ति?

(६) ज्योतिरधिकरणे कति सूत्राणि सन्ति ?

(७) "उपदेशभेदान्नेति....." इत्यत्र कः उपदेशः ?

Answer Key

कक्षा - शास्त्रितृतीयवर्षम् (SEM-6)

प्रश्नपत्रम् - ८

गुणाः - ७०

विषयः - रामानुजवेदान्तः

कोड - C.E.-3.6.12

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः - २२/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - श्रीभाष्यम् (ईक्षत्यधिकरणतः प्रथमपादसमाप्तिपर्यन्तो भागः)

प्रथमान्वितिः (Unit-1)

प्रश्नः - ३

१. "सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म" इति मन्त्रवर्णः ।
२. श्रुतिगतायाः सच्छब्दवाच्यार्थविज्ञानेन सर्वविज्ञानप्रतिज्ञा ।

प्रश्नः - ४

१. बादरायणस्य ।
२. सृष्टिकर्ता चतुर्मुखः ।
३. प्राचुर्यार्थे ।
४. यस्मिन् शब्द एव प्रमाणं न भवति तत् अशब्दम्- आनुमानिकम् । प्रधानमित्यर्थः

द्वितीयान्वितिः (Unit-2)

प्रश्नः - ७

१. शरीरसम्बन्धो हि जीवानामेव सम्भवति । कर्मानुगुणप्रियाप्रिययोगाय हि शरीरसम्बन्धः
२. शरीरं नाम त्रिगुणात्मकप्रकृतिपरिणामरूपभूतसङ्घातः ।
३. निखिलजगत्कारणं ब्रह्मैव ।
४. ब्रह्मसूत्रभाष्येषु विशिष्टत्वात् श्रीभाष्यम्

प्रश्नः - ८

१. परमात्मा एव ।
२. परमात्मनः
३. जीवाः ।
४. आकाशः ।
५. ५४५
६. कर्मवश्यतागन्धरहितत्वम् ।
७. समन्वयाध्यायः ।

तृतीयान्वितिः (Unit-3)

प्रश्नः - ११

१. गायत्रीशब्दवाच्यं ब्रह्मैव । छन्दोमात्रस्य सर्वात्मकत्वानुपपत्तेः । ब्रह्मण्येव गायत्रीचेतोऽर्पणम् इह निगद्यते ।
२. आत्मनि यः सम्बन्धः सः अध्यात्मसम्बन्धः । तस्य भूमाभूयस्त्वम् बहुत्वम् इत्यर्थः ।
३. निखिलकारणभूतस्य ब्रह्मणः स्वरूपेणानुसन्धानम् भोक्तृवर्गशरीरकत्वानुसन्धानम् भोग्य-भोगोपकरणशरीरकत्वानुसन्धानम् इति ।
४. विषयो विषयश्चैव पूर्वपक्षस्तथोत्तरम् । प्रयोजनं सङ्गतिश्च शास्त्रेऽधिकरणं मतम्

प्रश्नः - १२

१. परमात्मैव ।
२. परमात्मा ।
३. कौषीतकीब्राह्मणे ।
४. अहं मनुरभवं सूर्यश्च इति ।
५. १५६
६. चत्वारि ।
७. "अमृतं दिवि", "परो दिवः" इति उपदेशः ।